

Per 24.08.2020

SIDE 363

Korrigert tekst er markert med gult:

13

Effektivitet, velferd og markedssvikt

Fra kapittel 1 vet vi at samfunnsøkonomi som fag handler om hvordan knappe ressurser skal brukes for å gi størst mulig velferd til innbyggerne i en økonomi. Et samfunn som ikke utnytter ressursene effektivt, vil selvsagt gå glipp av goder som kunne sikret bedre velferd i økonomien. I dette kapitlet skal vi se nærmere på begrepet samfunnsøkonomisk effektivitet. Vi vil trekke inn i analysen et kriterium som blir mye brukt for å vurdere om ressursene i samfunnet utnyttes effektivt nemlig paretokriteriet. Vi må da stille krav til effektivitet i både produksjonen (produksjonseffektivitet) og konsumet (bytteeffektivitet). I tillegg må vi kreve at vi har effektivitet i sammensetningen av produksjonen og konsumet i samfunnet. Dersom disse tre kravene er oppfylt, vil vi vise i kapitlet at det ikke lenger er mulig å øke velferden til noen konsumenter uten at det går ut over velferden til andre.

I dette kapitlet vil vi også vise at under markedsformen fullkommen konkurranse vil pareto-betingelsene være oppfylt i likevekt, det vil si når tilbud er lik etterspørsel. I virkeligheten er det imidlertid ofte en konflikt mellom målsettingene om effektiv ressursutnytting og rettferdig inntektsfordeling, eller om du vil rettferdig fordeling av godene i økonomien. Et tiltak for å bedre nytten til en gruppe vil samtidig gå ut over nytten til andre grupper. I kapitlet ser vi derfor nærmere på velferdsteoriens andre hovedteorem som sier at et samfunn som ønsker å oppnå en mer rettferdig fordeling av godene ikke nødvendigvis trenger å opptre ineffektivt.

Dersom forutsetningen for fullkommen konkurranse ikke er oppfylt i økonomien, oppstår ulike situasjoner med markedssvikt. I kapitlet vil vi vise at markedet alene ikke alltid klarer å frembringe den best mulige bruken av ressursene i samfunnet. Resultatet er redusert samfunnsøkonomisk overskudd og tap i velferd som følge av det.

Vi skal se på:

- effektivitet og velferd og
- ulike former for markedssvikt med løsninger på problemet.

SIDE 479

Tabell 19.1

Ordet Sluggern erstattes med USA